

၂၀၁၆ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ခုခံအားကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးနေ့ (ဗဟိုအဆင့်)
အခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး
မြွက်ကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

နေပြည်တော်

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂)ရက်

- အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ/အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါကြောင့် သေဆုံးသွားသူများကိုအမှတ်ရစေရန်နှင့် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်း များနှင့် အိပ်ချ်အိုင်ဗွီပိုးရှိသူများအပါအဝင် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးမှ နိုးကြားတက်ကြွတုံ့စိတ် ဓါတ်များဖြင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ကာ ခုခံအားကျဆင်းမှုကူးစက်ရောဂါကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ပြဿနာအဖြစ်မှ လုံးဝကင်းစင်ပျောက်သွားရန်ရည်ရွယ်ပြီး နှစ်စဉ်ဒီဇင်ဘာလရောက်တိုင်း ကမ္ဘာ့ခုခံအားကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးနေ့အခမ်းအနားများကို ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ကျင်းပခဲ့ပါတယ်။
- အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ/အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုကြောင့် ခွဲခြားနှိမ်ချဆက်ဆံခံရ၊ စိတ်ပိုင်း၊ လူမှုရေး ပိုင်း၊ စီးပွားရေးပိုင်းဆိုင်ရာအခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရတဲ့အပြင် အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ/အေအိုင်ဒီအက်စ်နှင့် ဆက်နွယ်တဲ့အခွင့်အရေးယူရောဂါများ (Opportunistic infections) ဖြစ်ပွားခြင်း၊ နာမကျန်း ဖြစ်ပြီး သေဆုံးခြင်းများဖြစ်ပေါ်ရပါတယ်။
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ဦးဆောင်မှုနဲ့ ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှစတင်ကာ ခုခံကျကာလ သားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်နှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများပူးပေါင်းကာ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ/အေ အိုင်ဒီအက်စ်လူနာများအား အေအာတီဆေးနဲ့ကုသခြင်းကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစတင်ကာ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ကမ္ဘာ့ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (Global Fund) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူမှု ရေးအဖွဲ့အစည်းများရဲ့ တိုးမြှင့်ထောက်ပံ့မှုများကြောင့် အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်လာနိုင်ခဲ့ပါ တယ်။ အကျိုးရလဒ်အနေနဲ့ လူနာများကို ပိုမိုကုသပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။
- အခုလို လူနာများပိုမိုကုသပေးနိုင်ခြင်းဟာ မြို့နယ်အဆင့် အေအာတီဆေးဆင့်ပွားဆေးကုဌာန များတိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ကာ အေအာတီဆေးကုသမှုလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုလက်လှမ်းမီရရှိစေရန် ဆောင် ရွက်ပေးနိုင်လို့သာ ဖြစ်ပါတယ်။ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီပိုး ရှိ/မရှိ သွေးစစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းများကိုလည်း

တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိရာ ကျေးလက်ဒေသအောက်ခြေအထိရောက်ရှိစေဖို့ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

- မူးယစ်ဆေးအကြောထဲထိုးသွင်းသူများအကြား အိပ်ချ်အိုင်ဗွီပိုးကူးစက်ခံရမှုအန္တရာယ်အတွက် မူးယစ်ဆေးအစားထိုး မက်သာဒုန်းဆေးတိုက်ကျွေးခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ မိခင်မှကလေးသို့ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီပိုးကူးစက်မှုမှ ကာကွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ-ထိုင်းနယ်စပ်ဒေသရှိ တာချီလိတ်နှင့် ကော့သောင်းမြို့နယ်တို့တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။
- အခု ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှာ မြို့နယ်အခြေပြု (Township-based PMTCT) ကို (၃၁၄)မြို့နယ်အထိ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ ဆေးရုံအခြေပြု (Hospital-based PMTCT) ကို အိပ်ချ်အိုင်ဗွီဖြစ်ပွားမှုနှုန်းမြင့်မားတဲ့ ကော့သောင်း၊ တာချီလိတ်၊ နမ့်ခမ်း စတဲ့နယ်စပ်ဒေသ ခုတင် (၁၀၀)ဆေးရုံ (၅)ရုံနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အသီးသီးရှိ ခုတင်(၂၀၀) နဲ့အထက်ဆေးရုံကြီး (၃၃)ရုံတို့မှာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ လာမည့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်မှာ တစ်နိုင်ငံလုံးလွှမ်းခြုံမှုရရှိအောင် ကျန်ရှိတဲ့ မြို့နယ်များမှာလည်း တိုးချဲ့သွားနိုင်ဖို့ စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- ခုခံအားကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါဆိုင်ရာ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းလုပ်ငန်းများကို အချိန်နဲ့တစ်ပြေးညီ တိကျခိုင်မာတဲ့ သတင်းအချက်အလက်များရရှိနိုင်ရေးနှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်ရေးအတွက်လည်း ပိုမိုတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာတဲ့ လက်ရှိအခြေအနေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေဖို့အတွက် ခုခံအားကျဆင်းမှုကူးစက်ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ရာမှာ အမှန်တကယ်လိုအပ်တဲ့နေရာဒေသ၊ အမှန်တကယ်လိုအပ်နေသူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများလက်လှမ်းမီရရှိနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားရန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို ထိရောက်စွာအသုံးပြုနိုင်မယ့်နည်းလမ်းများကိုအသုံးပြုသွားရန် ဖြစ်ပါတယ်။
- ခုခံအားကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းအတွက် လမ်းပြမြေပုံအဖြစ်ရေးဆွဲထားတဲ့ တတိယအကြိမ်မြောက် ခုခံအားကျဆင်းမှုကူးစက်ရောဂါဆိုင်ရာ အမျိုးသားမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း (၂၀၁၆-၂၀၂၀)မှာ ဖော်ပြပါရှိတဲ့လုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနနဲ့ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူများအားလုံးလက်တွဲပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြပြီး ခုခံအားကျဆင်းမှုကူးစက်ရောဂါဆိုင်ရာ အဓိကရည်မှန်းချက်များဖြစ်တဲ့ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီပိုးကူးစက်မှုအသစ်မရှိစေရေး၊ ရောဂါပိုးရှိသူများ၊ ဝေဒနာရှင်တွေကို ခွဲခြားနှိမ့်ချမှုကင်းစင်ရေး၊ လိုအပ်တဲ့ဆေးကုသမှု၊ ပြုစုကုသစောင့်ရှောက်မှုများ လက်လှမ်းမီရရှိကာ သေဆုံးမှုများလျော့ချရေး စတဲ့ရည်မှန်းချက်များပြည့်မီပြီး အိပ်ချ်အိုင်ဗွီပိုးကူးစက်မှုကင်းဝေးတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ပေါ်ထွက်လာနိုင်ဖို့ ဆောင်ရွက်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်လို့ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့
- ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ
- ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ
- လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ
- ဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်များ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏လက်ရေးမှူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)